

Wymagania edukacyjne z biologii dla klasy 6 szkoły podstawowej oparte na „Programie nauczania biologii - Puls życia”.

Świat zwierząt.

Poziomy wymagań na oceny				
Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia wspólne cechy zwierząt podaje przykłady zwierząt kręgowych i bezkręgowych wyjaśnia, czym jest tkanka wymienia podstawowe rodzaje tkanek zwierzęcych i wskazuje miejsca występowania w organizmie omawianych tkanek podaje przykłady tkanek łącznych wymienia składniki krwi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> układa w odpowiedniej kolejności poziomy organizacji ciała zwierząt wyjaśnia, czym różnią się zwierzęta kręgowce od bezkręgowych przedstawia podział tkanki mięśniowej i cechy charakterystyczne wymienia najważniejsze funkcje wskazanej tkanki zwierzęcej i wskazuje jej cechy charakterystyczne wymienia tkanki łączne wskazuje role poszczególnych składników krwi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> na podstawie opisu przyporządkowuje zwierzę do odpowiedniej grupy systematycznej omawia budowę i sposób funkcjonowania tkanek mięśniowych rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek zwierzęcych wskazuje zróżnicowanie w budowie tkanki łącznej omawia składniki krwi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bezkręgowce i kręgowce podaje przykłady szkieletów bezkręgowców porównuje budowę poszczególnych tkanek zwierzęcych charakteryzuje tkanki łączne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> prezentuje stopniowo komplikującą się budowę ciała zwierząt wykazuje związek istniejący między budową tkanek zwierzęcych a pełnionymi przez nie funkcjami

Od parzydełkowców do pierścienic.

Poziomy wymagań na oceny				
Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady parzydełkowców, środowiska i tryb ich życia wyjaśnia skąd nazwa "parzydełkowce" nazywa na ilustracji elementy budowy stulbi oraz rozpoznaje parzydełkowca wśród innych zwierząt rozpoznaje na ilustracji tasiemca przedstawia środowisko i tryb życia tasiemca podaje sposób zarażenia się tasiemcem i metody uniknięcia tego zarażenia podaje przykład pasożytniczego nicienia, wskazuje środowisko życia wskazuje sposoby zarażenia się glistą ludzką, owsikiem i włośniem krętym oraz sposoby zapobiegania im rozpoznaje na ilustracji nicienie wśród innych zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje budowę oraz tryb życia polipa i meduzy omawia cechy charakterystyczne parzydełkowców i wyjaśnia, na czym polega rola parzydełek omawia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka przedstawia środowisko tryb życia płazińca wolnożyjącego wskazuje na ilustracji elementy budowy tasiemca i wymienia najważniejsze przystosowania tasiemca do pasożytnictwa wskazuje sposoby zarażania i zapobiegania zarażeniu się tasiemcem wymienia choroby wywołane przez nicienie i sposoby zapobiegania im wyjaśnia, na czym polega „choroba 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wybrane gatunki parzydełkowców omawia odżywianie i ruch parzydełkowców omawia przystosowanie tasiemca do pasożytniczego trybu życia omawia schemat cyklu rozwojowego tasiemca omawia budowę zewnętrzną nicieni omawia znaczenie nicieni dla w przyrodzie i dla człowieka omawia środowisko i tryb życia nereidy oraz pijawki na żywym okazie dżdżownicy lub na ilustracji wskazuje siodełko i wyjaśnia jego rolę 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wskazane czynności życiowe parzydełkowców ocenia znaczenie parzydełkowców w przyrodzie i dla człowieka tłumaczy rolę żywiciela pośredniego i ostatecznego w cyklu rozwojowym tasiemca charakteryzuje wskazane czynności życiowe płazińców w odniesieniu do pasożytniczego trybu życia wskazuje przystosowania pijawki do pasożytniczego trybu życia porównuje sposoby odżywiania się różnych 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje możliwości zakażenia się chorobami wywoływanymi przez płazińce ocenia znaczenie płazińców i nicieni w przyrodzie i dla człowieka wyjaśnia znaczenie szczecinek u pierścienic

<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje pierścienice wśród innych zwierząt • podaje przykład dżdżownicy i pijawki, jako przedstawicieli pierścienic, określa ich środowiska i tryb życia • tłumaczy pozytywny wpływ dżdżownic na glebę • tłumaczy pozytywny wpływ dżdżownic na glebę 	<p>brudnych rąk”</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne budowy zewnętrznej dżdżownicy i łączy z zajmowanym środowiskiem i prowadzonym trybem życia • omawia wpływ dżdżownic na glebę • wskazuje cechy wspólne płazińców, nicieni, pierścienic • uczeń identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela jednej z grup bezkręgowców na podstawie jego cech morfologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pierścienic w przyrodzie i dla człowieka 	<p>pierścienic</p>	
--	--	---	--------------------	--

Stawonogi i mięczaki.

Poziomy wymagań na oceny				
Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skorupiaki, owady i pajęczaki jako zwierzęta należące do stawonogów • określa pokrycie ciała grup stawonogów • wymienia główne części ciała poszczególnych grup stawonogów i liczbę ich odnóży krocznych • podaje przykład raka, jako skorupiaka i wskazuje jego środowisko życia • podaje 3 przykłady owadów i ich środowiska życia • wymienia przykład pająka i kleszcza jako przedstawicieli pajęczaków oraz podaje środowiska ich występowania • rozpoznaje skorupiaki, owady i pajęczaki wśród innych zwierząt • omawia sposób postępowania po ugryzieniu kleszcza • wymienia miejsca występowania mięczaków • wskazuje na ilustracji elementy budowy ślimaka • rozpoznaje mięczaki wśród innych zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy charakterystyczne stawonogów odróżniające je od innych zwierząt • opisuje budowę ciała raka, owada i pająka oraz ich tryb życia • podaje inne przykłady skorupiaków i ich tryb życia • wskazuje charakterystyczne cechy morfologiczne wybranych owadów (w tym zróżnicowanie aparatów gębowych ze względu na rodzaj pokarmu) • omawia sposób odżywiania się pajęczaków • opisuje sposoby ochrony przed kleszczami i zna choroby przenoszone przez kleszcze • na wybranych przykładach wskazuje znaczenie poszczególnych grup stawonogów w przyrodzie i dla człowieka • wymienia cechy wspólne mięczaków • przedstawia środowisko życia, cechy morfologiczne i tryb życia ślimaków, małży i głowonogów • wskazuje na ilustracjach elementy budowy mięczaków • na wybranych przykładach wskazuje znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka • uczeń identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela jednej z grup bezkręgowców na podstawie jego cech morfologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcje odnóży stawonogów • opisuje funkcje oskórka chitynowego stawonogów • wymienia cechy charakterystyczne skorupiaków, owadów i pajęczaków • na kilku przykładach omawia różnice w budowie owadów oraz ich przystosowania do życia w różnych środowiskach • omawia odżywianie i oddychanie skorupiaków, owadów, pajęczaków • na wybranych przykładach omawia znaczenie poszczególnych grup stawonogów w przyrodzie dla człowieka • omawia wybrane czynności życiowe mięczaków (oddychanie, odżywianie, ruch) • omawia znaczenie mięczaków w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnorodność budowy ciała stawonogów oraz ich trybu życia, wykazując jednocześnie ich cechy wspólne • wykazuje związek istniejący między budową odnóży owadów a środowiskiem ich życia • omawia sposoby rozmnażania się i rozwoju owadów • omawia sposoby odżywiania się pajęczaków na przykładzie wybranych przedstawicieli • charakteryzuje odnoża pajęczaków • wykazuje różnice w budowie ślimaków, małży i głowonogów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje cechy adaptacyjne stawonogów, umożliwiające im opanowanie różnych środowisk • analizuje schemat rozwoju owadów • porównuje trzy grupy mięczaków

Kręgowce zmiennocieplne.

Poziomy wymagań na oceny				
Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wodę jako środowisko życia ryb na podstawie ilustracji wskazuje najważniejsze elementy ciała ryb wyjaśnia, na czym polega zmiennocieplność ryb, płazów i gadów rozpoznaje ryby wśród innych zwierząt kręgowych wskazuje środowisko życia płazów wskazuje co łączy żabę z wodą, a co z lądem podaje przykłady płazów i rozpoznaje je wśród innych zwierząt kręgowych wymienia części ciała płazów zna pojęcia: <i>skrzek, kijanka</i> rozpoznaje na ilustracji płazy ogoniaste, beznogie i bezogonowe podaje przykłady znaczenia ryb, płazów oraz gadów w przyrodzie i dla człowieka wie, że gady zdobyły ląd omawia budowę zewnętrzną gadów i rozpoznaje je wśród innych zwierząt kręgowych (rozpoznaje na ilustracji jaszczurki, krokodyle, węże i żółwie) wskazuje najważniejsze cechy wspólne ryb, płazów, gadów 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną ryb i ich przystosowania do życia w wodzie nazywa płetwy i wskazuje ich rolę określa sposób oddychania i rozmnażania się ryb wyjaśnia, czym jest tarło, ikra, ławica i plankton na podstawie ilustracji omawia budowę zewnętrzną płaza i wymienia ich cechy wspólne wskazuje przystosowania żaby do życia w wodzie i na lądzie przedstawia sposób rozmnażania się i rozwój płazów podaje przykłady płazów bezogonowych i ogoniastych żyjących w Polsce wymienia główne zagrożenia dla płazów i sposoby ich ochrony przedstawia cechy wspólne gadów i ich przystosowania do życia na lądzie przedstawia sposób rozmnażania się i rozwoju gadów podaje przykłady gadów żyjących w Polsce przedstawia znaczenie ryb, płazów i gadów w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wiąże elementy budowy ryby z jej bytowaniem w wodzie podaje przykłady zdobywania pokarmu przez ryby omawia czynności życiowe ryb, w tym opisuje proces wymiany gazowej u ryb charakteryzuje przystosowania płazów do życia w wodzie i na lądzie omawia wybrane czynności życiowe płazów omawia sposoby zdobywania pokarmu przez gady omawia pokrycie ciała, sposób oddychania, rozmnażania się i rozwoju gadów, jako przystosowania do życia na lądzie wskazuje sposoby ochrony płazów i gadów omawia znaczenie ryb, płazów i gadów w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób rozmnażania ryb określa kształty ciała ryb w zależności od różnych miejsc ich występowania omawia cykl rozwojowy żaby i wykazuje jego związek z życiem w wodzie i na lądzie charakteryzuje płazy ogoniaste, bezogonowe i beznogie charakteryzuje rozmnażanie i rozwój gadów analizuje przebieg wymiany gazowej u gadów charakteryzuje gady występujące w Polsce wymienia zagrożenia, jakie stanowi działalność człowieka dla płazów i gadów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób przebiega wymiana gazowa u płazów, wykazując związek z ich życiem w dwóch środowiskach wykazuje związek istniejący między trybem życia płazów i gadów a ich zmiennocieplnością wykazuje związek między sposobem rozmnażania gadów a środowiskiem ich życia

Kręgowce stałocieplne.

Poziomy wymagań na oceny				
Ocena dopuszczający	Ocena dostateczny	Ocena dobry	Ocena bardzo dobry	Ocena celujący
<ul style="list-style-type: none"> • na ilustracji wskazuje cechy budowy ptaków • podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach • wskazuje ptaki i ssaki jako zwierzęta stałocieplne • rozpoznaje ptaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy • na ilustracji wskazuje cechy budowy ssaków • podaje przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach • rozpoznaje ssaki wśród innych zwierząt, wskazując ich charakterystyczne cechy • podaje przykłady znaczenia ptaków i ssaków w przyrodzie i dla człowieka • identyfikuje nieznanego organizm jako przedstawiciela jednej z gromad kręgowców na podstawie jego cech morfologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różnorodność środowisk życia i cech morfologicznych ptaków • wymienia cechy wspólne ptaków i ich przystosowania do lotu • przedstawia sposób rozmnażania się i rozwój ptaków • wymienia elementy budowy jaja i ich role • na ilustracji lub podczas obserwacji w terenie rozpoznaje gatunki ptaków zamieszkujących najbliższą okolicę • omawia znaczenie ptaków w przyrodzie i dla człowieka • wymienia cechy wspólne ssaków • przedstawia różnorodność środowisk życia i cech morfologicznych ssaków • wymienia wytwory skóry ssaków • przedstawia proces rozmnażania i rozwój ssaków • omawia znaczenie ssaków w przyrodzie i dla człowieka • wykazuje przynależność człowieka do ssaków • porównuje grupy kręgowców pod względem cech morfologicznych, rozmnażania i rozwoju oraz wykazuje związek tych cech z opanowaniem środowisk ich życia, • przedstawia przykłady działań człowieka wpływających na różnorodność ryb, płazów, gadów, ptaków i ssaków 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady ptaków żyjących w różnych środowiskach i wskazuje ich cechy charakterystyczne będące przystosowaniem do zajmowanego środowiska • omawia przystosowania ptaków do lotu • rozpoznaje rodzaje piór • omawia proces rozmnażania i rozwoju ptaków • wykazuje związek istniejący między wielkością i kształtem dziobów ptaków a rodzajem spożywanego przez nie pokarmu • podaje przykłady ssaków żyjących w różnych środowiskach i wskazuje ich cechy charakterystyczne będące przystosowaniem do zajmowanego środowiska • rozpoznaje zęby ssaków i wyjaśnia ich funkcje • omawia proces rozmnażania i rozwój ssaków • wskazuje zagrożenia dla ptaków i ssaków i proponuje sposoby ochrony 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę piór ptaków w związku z pełnioną przez nie funkcją • wykazuje związek istniejący między wymianą gazową a umiejętnością latania ptaków • wyjaśnia, dlaczego budowa skóry ssaków ma związek z utrzymywaniem przez nie stałocieplności 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związek zachodzący między wymianą gazową ssaków a zróżnicowanymi środowiskami ich występowania i ich życiową aktywnością • analizuje funkcje skóry w aspekcie różnorodności siedlisk zajmowanych przez ssaki